

BEVEZETÉS A KUTATÁSMÓDSZERTANBA

A KUTATÁSMÓDSZERTAN TUDOMÁNYA

- **EPISZTEMOLÓGIA:** ISMERETELMÉLET, A MEGISMERÉS TUDOMÁNYA
- **KUTATÁSMÓDSZERTAN:** AZ EPISZTEMOLÓGIA EGYIK ÁGA, A KIDERÍTÉS TUDOMÁNYA
- EARL BABBIE SZERINT: **TÁRSADALOMTUDOMÁNY** = ELMÉLET + KUTATÁSI MÓDSZEREK + STATISZTIKA
- **TÁRSADALOMTUDOMÁNYI ELMÉLET:** A TUDOMÁNY LOGIKAI ASPEKTUSÁVAL FOGLALKOZIK
- „A TÁRSADALOMTUDOMÁNYI ELMÉLET TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSEKET VIZSGÁL, NEM PEDIG EGYÉNIEKET, NEM EGYÉNEKRŐL, HANEM A CSOPORTOS ÉLET TERMÉSZETÉRŐL SZÓL.” (EARL BABBIE)

A KUTATÁSMÓDSZERTAN TUDOMÁNYA

- **KUTATÁSMÓDSZERTAN:** A MEGFIGYELÉSEL FOGLALKOZIK
- **STATISZTIKA:** ESZKÖZ AHHOZ, HOGY A LOGIKUSAN VÁRHATÓ DOLGOKAT ÖSSZEVESSÜK AZZAL, AMIT MEGFIGYELTÜNK
- **A KUTATÁS VÉGSŐ CÉLJA** A SZABÁLYSZERŰSÉGEK FELTÁRÁSA, AMI A MEGFIGYELÉSEINK EREDMÉNYEINEK FELDOLGOZÁSA ALAPJÁN TÖRTÉNIK.

A KUTATÓMUNKA SAJÁTOSSÁGAI

- **KÉTFÉLE VALÓSÁG:**
- **1. TAPASZTALATI VALÓSÁG:** A TUDÁSUNK AZON RÉSZÉ, MELY SAJÁT KÖZVETLEN TAPASZTALATUNKBÓL SZÁRMAZIK.
- **2. KONSZENZUÁLIS VALÓSÁG:** A TUDÁSUNK AZON RÉSZÉ, MELYEKET AZÉRT FOGADUNK EL, MERT AZT MONDTÁK, AZ ÚGY VAN, ÉS MINDENKI EGYETÉRT EBBEN.

A KUTATÓMUNKA SAJÁTOSSÁGAI

- A KONSZENZUÁLIS VALÓSÁGNAK KÉT ÖSSZETEVŐJÉT KÜLÖNBÖZTETJÜK MEG:
  - 1. TÁRSADALMI ÖRÖKSÉG: A RÁNK HAGYOTT TUDÁSANYAG
  - 2. TEKINTÉLY SZEREPE: ELHISZÜK A SZAKTEKINTÉLYEK ÁLTAL KIJELENTETT DOLGOKAT

A TUDOMÁNYOS KUTATÓMUNKA ÉS A HÉTKÖZNAPI MEGISMERÉS

Pontatlan
megfigyelés

Túláltalánosítás

Szelektív
észlelés

Hozzáköltések

Illogikus
gondolkodás

Elfogultság a
megértésben

A megismerés
időelőtti
lezárása

Misztifikáció

A TUDOMÁNYOS KUTATÓMUNKA ÉS A HÉTKÖZNAPI MEGISMERÉS

- **Pontatlan megfigyelés:** A hétköznapi megfigyeléseink általában felületesek. A tudományos megfigyelés ezzel szemben tudatos tevékenység.
- **Túláltalánosítás:** korábbi tapasztalataink alapján kijelentjük az összefüggések okait, annak feltárása nélkül.
- **Szelektív észlelés:** Csak az elképzelésünket alátámasztó eseteket vesszük észre.
- **Hozzáköltések:** A következtetéseink érvényességének vizsgálata helyett, megmagyarázzuk a nem várt eredményt.

A TUDOMÁNYOS KUTATÓMUNKA ÉS A HÉTKÖZNAPI MEGISMERÉS

- **Illogikus gondolkodás:** Ebbe a hibába akkor esünk, ha a megfigyeléseink ellentmondanak a dolgok természetéről vallott nézeteinknek. „A kivétel erősíti a szabályt”
- **Elfogultság a megértésben:** Egy elmélet mellett való elköteleződés következtében, a tárgyilagosságtól való eltérés, mindenáron való ragaszkodás hozzá.

A TUDOMÁNYOS KUTATÓMUNKA ÉS A HÉTKÖZNAPI MEGISMERÉS

- **A megismerés időelőtti lezárása:** A vizsgált terület teljes megismerése nélkül zárjuk le a kutatást. Ennek eredményeképp téves következtetéseket vonhatunk le.
- **Misztifikáció:** A meg nem értett dolgok megmagyarázhatatlan, természet feletti dolgokkal való magyarázása.
„Potenciálisan minden megismerhető”